

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

Нам улуунун хаһыата — 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омул баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

ТИМУРОВЕЦТАР БААЛЛАР ЭБИТ

Таһырдыа тымныы 52 кыраадыс. Дьэим тымныыа дьэим мас мастаары сүгэбин ылан табыстым. Эмискэ оскуолабыт XI-с «а» кылааһын оҕолоро баар буола түстүлэр. «Хайа, бу ханна бачча ыраах сиргэ ойон кэлигинт?»—диини. «Тимуровецты»,—эппиэт. «Бай, бачча тымныыга тимуровецты ооньуу сылдабыт дуо?»—олус соһуйдум. Билигин да бу үтүкөн хамсааһын, баччым биһиги оскуолабытыгар баар эбит дуу дьэим санаа элэс тынан ааста. Эппиэт: «Бэбэһээ сылаас этэ». Көрсүө сирэйдээх-харахтаах, үлэһит көрүгүнээх ыччаттар эбит. Кылаастарын салайааччыта урукку үөрэнээччи Ядрихинская Дария Григорьевна. Бары да урукку үөрэппит оҕолорум оҕолоро улаатан, сүүнэ дьон буолбуттар. Семенов Стасик мас хайытта, Соловьев Проня көмөлөстө, икки Маша—Васильева уонна Сыроватская—хаар күттүлэр. Эверстова Вероника мас сааһылыыр, Яковлев Саша саага ойбон алларда.

Мин: «Дьэ төһө эрэ эрэй-дээн сага ойбон алларабын»—дизин салла сылдыбытым. Муус халыг, 80-ча сантиметр. Уолум ойбон алларытын өр гыммата, абылаан да көрбөт. Бачча тымныы, кылгас күн бэйэм да тымныыан ыалдьан сөтөллө сылдьар пенсионер киһиэхэ

кэлэн көмөлөһөн абыраатылар. Кырдыбаастарга көмөлөһүөхпүт дьэ икки биэрэстэ сиргэ сатыы хааман кэли бу үтүө быһыны, дьулууру көрдөрөр. Төрөппүттэрэ үлэһит, бэртээхэй дьон. Өй-санаа бутуллубут рынок кэмигэр оҕолуун-улаханньын хас хамсаатахтарын аайы харчы диир кэмизингэр биһиги оскуолабытыгар (директор Игнатьева М.С.) урукку көлүөнэ үтүө үгэстэрэ салданан бара тураллар эбит. Ыган кэлбит капитализм омсолоох, куһаҕан дьаалыктара оҕолорбутугар дьайбаттара буоллар.

И. СИВЦЕВ,
Педагогический үлэ ветерана.

САХАЛЫ САҒАЛААХ БАСТАКЫ ЭМЧИТ

Хатырык. Попова Мария Георгиевна төрөөбүт-үөскээбит сирэ. Кини сэрин ыар сылларыгар Дьокуускайдаабы фельдшерскай- акушерскай училищаны 1946 сыллааха үөрэнэн бүтэрэн, нэһилиэгэр соботобун үлэлээбитэ. Ксения Прокопьевна дьэ санитаркалааба.

Аһылбаттан талааннаах буолан, хас эмэ специалист үлэтин толороро, илин-атах тостуутун сартаан, үтүөрдэн кэбиһэрэ, хомурдан, сынаах тахсытын имэрийэн, киллэрэн кэбиһэрэ.

Хатырык балыһата төрөтөр дьэ курдук, Түбэттэн, илин эгэр нэһиликтэртэн кэлэн оҕолондоло. Тинс тууруута, эмтээһинэ барыта этэнгэ ааһара. Кыһын-сайын атынан алааһынан, арыыларынан

Хайгылаааха тийэ сылдьан үлэһирэ.

Сэрин кэнниттэн да олох усулуобуйата эмискэ тупсубатабы, ол иһин дьан-дьаһах куруук баара. Маны таһынан сэрэтэр-профилактическай үлэни агитатордары туһанан, ытыра, сахалы лекциялары, бэсиздэлэри оҕортуура, ол иһин дьон-сэргэ ытыктабылын ылбыта.

Мария Георгиевна улахан дьэ кэргэн амарах ийэтэ, элбэх оҕо эбэтэ, тыыл ветерана бизе оҕону төрөтөн, барыларын ыал оҕортообуттара. Кэргэнэ Лазарь Александровичтыын киһилэри Сага Дьылынан эбэрдэлибин.

Лидия АТЛАСОВА,
пенсионерка.

МАХТАЛЫ ЫЛА ОЛОРУН

Былыр мин кыра эрдэхпинэ Арбынга Иванов Иннокентий Павлович—Күүстээх дьэ кыра үгүөхтээх киһи олорбута. Кини кэргэнэ Кэтириис бэрт аһын-гас, эйбэс этэ. Сэрин, сут сыларыгар Күүстээх кыһын мунханаан, сайынны быһыттаан сыыс балыгы бултаан элбэх киһини аһаптыта. Кини бултаабыт балыгынан аһаан киһи-хара буолбут элбэх.

Биһиги ийэбит эрдэ өлбүтэ. Онтон аҕабыт уоттаах сэрингэ баран туорт оҕо тулааһа хаалан Ивановтарга өйөнө улааппытыт. Кинилэр үтүө-мааны эйбэс дьон этилэрэ. Ол да иһин оҕолоро Егор Иннокентьевич төрөппүттэрин курдук сайаас киһи. Күн бүгүн биһиги дьэ кэргэн-

нэ көмөтө баһаам. Ол курдук үс сайын биһир кэппиэ-кэтэ суох оппугун Бөтүгүнэ тийээн аҕалбыта. Аны күнүтэ ас таһаллар. Онон ынахтанан олоробут дьэтэх-хэ омуна суох буолуо.

Сааһыран, үлэни-хамнаһы кыйбат буолан иһэр дьонго улахан көмө, өйбүл

буолан олобор дьоммутугар Ивановтарга махталбыт муһура суох уонна бу үтүө санаалаах дьоммутун Сага дьылынан эбэрдэлибит! Ылаа аҕа баһылыгар Егор Иннокентьевичка 50 сааһын туолбутунан сүһүөхтээх бэйэбит сүүрүүйэбит

Ивановтар дьэ кэргэн-

нэригэр уһун үйэни, үлэҕэ ситиһиллэри уонна бу курдук дьон-сэргэ махталын өрүү ыла, дьоллоохтук олоҕоругутугар баҕарабыт!

Галина, Иван Филипповтар
пенсионердар,
тыыл ветераннара.

Прокуратура үбүлүөйэ

Россия прокуратура төрүттэммитэ 275 сылын туолуутун Намнаабы прокуратура үлэһиттэрэ киэҥник бэлэтээтилэр. Үөрүүлээх үбүлүөйгэ улуус прокурора Михаил Иннокентьевич Шапошников бу сокуону араҥаччылар тэрилтэ истэрияттан быһа тардан кэпсээтэ. Нам улуунун прокуратура республика кадрдарын туһана буолбутун астынан туран бэлэтээтэ. Ол курдук билигин Россия Генеральной прокуратура солбуйааччы Василий Васильевич Колмогоров Намтан төрүттээбин, үөрэбин бүтэрэн баран бу прокуратура стажировкатын барбытын, республикатаабы прокуратура манна прокурордарынан үлэни сылдыбыт С.М. Яковлев, П.К. Павлов, Л.П. Диодорова о. д. а. өрө таһаарыллан үлэни сылдыбаларын бэлэтээтэ. Тэрилтэ ветераннарыгар, М.В. Прядезникова, Т.С. Еникеевкэ, билигин үлэни сылдыр Е.Е. Бочоницаа эбэрдэ суруктары, харчынан бириэмийэлэри туттарттаа.

Улуус муньабын председатели солбуйааччы Н.Н. Баишев прокурор көмөлө-

һөөчүтэ Константин Прокопьевич Васильевка улуус баһылыгы грамататын прокурор М.И. Шапошниковка махтал суругу туттаран туран бары үлэһиттэргэ үүмүт сага дьылга дьолу-саргыны, айымнылаах үлэни баҕарда.

Республика прокуратура аатыттан эбэрдэ иһирэх тылларын урут манна прокурор көмөлөһөөчүтүнэн үлэни сылдыбыт, билигин республикатаабы прокуратура надзорга отделан прокурора В.Е. Сидоров эттэ, Полятинскай илин баттаһынаах махтал суруктарын, харчынан бириэмийэлэри М.И. Шапошниковка, Л.С. Панфилова, К.П. Васильевка туттарттаа.

Судьуйа П.И. Федорова, ис дьыала отделын сотрудниктары үбүлүөйдээх тэрилтэ үлэһиттэригэр бары үтүнү, ситиһини баҕардылар.

Снимоктарга: улуус, республика прокурордарын махталларын ылбыт Нам улуунун прокуратура үлэһиттэрэ Люция Семеновна Панфилова, Екатерина Егоровна Бочонина.

Бэйэ ифн.

ҮӨРЭХ СЫЛА

БИҢИГИ УЛУУСПУТ БИЧЧАТА

Корр.: Алексей Ильич, эн бу үөрэххэ ким субэтинэн кирибикиний уонна кириэргэр туох ыарахаттары көрсүбүккүһүң?

Еремеев А. И.: Россиятаабы государственнай сулууспа Академиятын Дьокуускайга биһиргэ үөрэммит хас да табаарыһым бүтэрбиттэрэ. Киһилэр сабыдыалларынан уонна истээт да бэйэм бабаран бу үөрэххэ кирибиким. Кириэргэ республика аатыттан анал направление ылбытым, онно улуус баһылыга А.Н. Ядреев улахан көмөлөһ. Уопсайынан, үөрэх туттарсарга ыарахаттары көрсөбүн. Былырын сайын бэс ыйыгар икки экзамен туттарбытым уонна компьютернай тестирование, собеседование барбытым. Очнай формаҕа улахан конкурс суоҕа, онтон кэтэхтэн үөрэнигэ конкурс син баара. Мин очнайга кирибиким. Республикалартан направлениелаах кэлэр буолан, туттарсааччылар конкурсу эрдэ бараллар.

Корр.: Академия уонна үөрэбин туһунан билиһинээр эрэ.

Еремеев А.И.: Бу Ака-

демия уруккута ССКП КК иһинээҕи общественнай наукалар Академиялара дьэ этэ. Академия икки гостиницалаах, онно олоробут, өссө биһир улахан гостиница тутула турар. Икки үөрэтэр корпусууа. Онон бэйэтэ туспа Академгородок буолан турар. Билигин манна 2 тыһыынча кэриҥэ киһи үөрэнэр. Үгүстэрэ Россия олохтоохторо, ону таһынан СНГ дойдурарыттан контрагыннан үөрэнэ сылдыбаллар уонна омул дойдурарыттан аһыйах киһи баар. Дьахталлар элбэхтэр, ол эрэри баһыйар өттө эр дьон. Саха сириттэн очнай формаҕа төрдүбүт. Кэтэхтэн биһиги республикабытыттан 40-ча киһи үөрэнэр. Маны таһынан Академия базатыгар политология, философия, социология, история, экономика, праведение идэттигэр үс сыллаах аспирантура баар, онно Саха сириттэн бизе киһи үөрэнэр.

Хомойуох иһин, биһиги улууспуттан соботохпун, элбэх киһи Дьо-

куускайтан, Правительствоттан, ону таһынан Булуу эгэр улуустартан, Чурапчыттан, Тааттатаан, Мэҥэ-Хаҥаластан үөрэнэр. Мин идэм государственнай муниципальной салайы, онтон идэттигэр — государственнай сулууспа уонна кадровой политика. Былырынныга дьэри үрдүк үөрэх базатыгар очнай формаҕа икки аҕар сыл үөрэнэр эбит буоллахтарына, 1996 сылтан үөрэх болдьоҕо биһир сыл буолла. Онон үөрэппит сүрдээх толору, күн аайы бизестин пара буолар, 8 чаас курдук үөрэнэбит.

Государственной сулууспа теорията, регионнары салайы, государственнай кадровой поли-

тика механизма, социальной салаалта, психология, үлэһиттэри сүүмэрдээһин, салайы, омул тыла, информатика, социология о.д.а. үрдүк үөрэх программатыгар кирибит предметтэри үөрэтэбит. Экзаменационнай сессия дьэ суох, предмет курса аабыллан бүтүт да экзамен, зачет туттаран иһэбит. Стипендия дьэ суох. Ол онуугар РФ Сокуонугар олобуран үлэһит мьэстэбит хамнаһа онунан хаалар.

Миниги кытта үкэ саастаах дьон үөрэнэлэр. Эдэрдэр аспирантура бааллар. Саха сириттэн 30-гар дьэри саастаах эдэр дьон манна үөрэнэ сылдыбалара хайбаллаах. Академияга

соторуатаабыта Дьокуускай куорат Муньабын председатели А.Н. Ким юридической наукаларга кандидатскай диссертациятын көмүскээбитэ.

Корр.: Россия үрдүнэн, Москвага бэйэтигэр буолар событиеларга наука үлэһиттэрэ туох оруулаахтарый?

Еремеев А.И.: Россияга, Москвага туох политическай событие буола турарын нэһилиэһинэ билэ-көрө олобор. Сүрүн эрийиллэрэ — хамнас, пенсия, пособие, ону таһынан армия, наука, үрдүк үөрэхтээһин проблемалара сытытык тураллар. Москвага былырын күһүн уонна билигин наука үлэһиттэрэ хамнаһын оҕордулар. Дойдуга ытылла турар реформалар сыйа хайысханан барыларын наука эйгэтин үлэһиттэрин ортолоругар өйдөөһүн, билини тахсан ээр, ол аата Россияга уруккуттан государственнай былаас күүстээх буоларын, государство экономика, олоххо сабыдыала күүстээгин учуоттаан,

дойду стратегическай интэриэстэрин көмүскүүр сымалан ыарахан промышленность государство секторыгар баар буолуохтаабын билиһин эрэллэр. Холбоур курдук көрдөххө, күһүн Москвага Ю.М. Лужков приватизация бириэмэтигэр «ЗИЛ» заводу чааһынай бас билиитигэр ылбыта. Ону государствога төптөрү атыылаһан ыллылар.

Корр.: Түмүккэ, улууну дьонугар-сэргэтигэр баҕа санаан.

Еремеев А.И.: Биһиги улууспут тыа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар буолан, тыа хаһаайыстыбатыгар государственнай өйбүл хайаан да баар буолуохтаабын билиһинилэр. Сотору ол государственнай политика быһытынан олоххо кириэ дьэ эрэнэбин.

Улууну дьонун, биһир дойдурарыттан 1997 сылынан эбэрдэлибин! Бу ыарахан кэмгэ санааларын түһэрбэккэ үлэһиттэригэр, үөрэнэлэригэр, олохторугар дьолу-соргуну, туох баар үчүгэйи баҕарабын!

Кэпсэттэ В. РЫКУНОВА.

• БЭБЭНЭЭ • БҮГҮН • САРСЫН •

Нам улууһун социальной-экономической балаһыанньатын 1995 с. түмүктэрэ, 1996 с. күүтүллэр көрдөрүүлэрэ, 1997 с. барыллаһыннара

А. ВИНОКУРОВА, улуус дьаһалтатын экономикаҕа отделын сэбиэдиссэйэ

Иинин 2 №-гэ көр.

13. АС-ҮӨЛ БАЛАНСАТА, ХААЧЧЫЛЛЫ

Эккэ биһиги улууспут бэйэтин наадымытын онорон таһаарар бордунукуратынан толору хааччынар. Биһир киһиэхэ нуорма быһытынан сылга 63 кг эт наада эбит буоллабына, биһиэхэ ортотунан 80 кг тийэ-түксэр. Ол гынан баран, нэһилиини араагыгар бу барыта тэг буолбатаҕа өйдөнөр. Эһиил от оҕоһуута быйылгытааҕар таһыччы намтыа, оччоҕо наадабытын толунар эрэ гына эттэнэри күүтүллэр.

Үүккэ уонна үүт аска уопсайынан ыллааха эмнэ наадымы толору оҕоһуулар гынан баран бэйэбит испитигэр кыайан ылсын-бэрсиин барбатыттан элбэх үүт (маһын 10%-гар тийэ) туһаҕа тахсыбат. Кыһын үүт маһына аҕыйаһыттан кэнсиэрбэ, бороһуок үүт дьиннээх үүккэ таһааран аахтааха уопсай үүт ахсаанын эмнэ 10%-гар тийэ ылар. Онон үүтүнэн толору хааччыныга нэһилииниэттэн үүтү хомуйуу улахан оруолу ылар. Ииникити толкуйдаахтаах, үүт бороһуогун уонна кэнсиэрбэтин аҕалынан буолбакка, бэйэ үүтүтэн оҕорууга толкуйдар сабаланыахтарын наада.

Аршыга төһө да ыр үппүт сөн буоларын иһин үүтү астаһын сайда илигиттэн арымытын толору хааччымаппыт. 30-ча %-гар тийэ атын сиртэн аҕа-лабыт. Бу бэйэ онорон таһаарар арыы сыаната кели арыытааҕар ыараханыттан тахсар. Уопсайа онгоһуллубут уонна маҕаһыаннарын аҕалылыбыт арыынан биһиги наадабытын толору хааччымаппыт, 80% эрэ толунубыт. Манна балаһыанньаны көннөрөр арыы онорон таһаараһын олус очооттообуттан уустук.

Сымьыты онорон таһаарыы бистар мөлтөх. Биһир да бааһынай хаһаайыстыбата бу көрүгүнэн дьарыктамат, нэһилииниэттэ баар куурусса ахсаанынан аахтааха биһиги наадымытын баара-суоҕа саамай улааппыта 30-ча эрэ %-ын сабынабыт. Дьокуускайдааҕы комбинат филиала аһыллан сымьыты аҕалан атылааһыны балаҕа тэрийдэ. 1995 сыл 3 ыйгар манна 75 тыһ. сымьыт атыллана, быйыл 110 тыһ. кэригэ буолуо. Ол гынан баран бу харгыһыны улахан тупсарбат. Уопсайа улуус сылга сымьыкка наадымыта 3 мөл. устуукка кэригэ буолар. Ол эбэтэр сымьыты нэһилииниэттэ бэйэтэ куораттан хааччынан олороро көстөр. Сымьыты онорон таһаарыы очооттооҕо биллэр, ол гынан баран нэһилииниэттэ наадымыта манна хаһан баҕарар баар, онон тэриллэр бааһынай хаһаайыстыбалара бу көрүгүнэ болдомто-лорун уураллара наада.

Ыарахан балаһыанньа быйыл хортускаҕа үөскээтэ. Нэһилииниэттэ физиологической наадымытын толунарга быйыл 1 тыһ. тонна тийбэтэ. Быйыл үүммүт хортускабыт ирдэнэр кээмэй агарын эрэ биэрдэ. Хортуска суоҕа бириднэлээн ыалга да билиннэ, ол гынан баран манна олус ыарахан балаһыанньа балаһаларытыгар, детсадтарытыгар о.д.а. үөскээтэ. Үл-харчы суоҕуттан бу тэрилтэлэргэ хортусканы куораттан эбэтэр атын сиртэн тийээн аҕалыы олус ыараата. Ииникитин маһык балаһыанньа үөскээбитин наадабыттан хортуска үүннэрэр хаһаайыстыбалар бу көрүгүнүн салгыны сайыннаран, атын оҕуруот аһыгар аралдьыйбакка хортускаҕа үрдүк үүнүүгү сылын айыы ситиһэргэ дьулуһуохтарын наада.

Быйыл хортуска аҕыйаһына урочай эрэ мөлтөбүнэн буолбакка, элбэх хаһаайыстыба наар ханпыыста эрэ үүннэрбиттэн эмнэ табыста днэххэ сөп. Ол курдук, быйыл ханпыыстаҕа үүнүү аһара баран улуус бэйэтин наадатын 2,5 төгүл куораттар кээмэйдээх ханпыыстаны ыла. Улуус таһыгар мантан аҕара кэринэ барда. Быйылгы балаһыанньаттан көстөрүнөн тыа хаһаайыстыбатыгар кыра да, улахан да хаһаайыстыбалар специализацияланаларыгар агрономнар өттүлэригэр болдомто ууруллара наада буолбута өйдөнөр.

Ас биһир сүрүн көрүгүнэн бурдук буолар. Сылга

биһиги улууспутугар ортотунан 2000 тонна бурдук наада. Урукку сылларга УПО хаһаамыт бурдугун саппааһа быйыл бүтөр. Онон быйыл кэлбит 200 тонна бурдук сүннүнэн бэкээринэлэргэ эрэ барда. Ол эбэтэр, нэһилииниэттэ сиһир бурдугун куораттан бэйэтэ тийэргэ күһэллэр. Эһиил балаһыанньа тупсара күүтүллүбэт, Уопсайынан, үөһэ этиллибитин курдук, со-тору кэмнэн улууска киһи сиһир бурдугун үүннэрини, нэһи дьарыктаныыны сөргүтээһин наада буолара күүтүллэр.

Уопсайа ас сүрүн көрүгүнэригэр биһиэхэ быйыл 35 млрд солк кредит наада этэ. Ол гынан баран, мантан эһин харчынан кредит бэриллэбэтэ. Саҕа балаһыанньа быһытынан биһиги былырын, иллэрээ сыл ылыт кредиттэригэр төһөнөр ол үппүтүн та-баары аҕалыыга ытыахтаах этибит. Ол сылларга төһөнөрүт кредиттэригэр сууммата 6 млрд солк. Мин-финтэн биһиэхэ төттөрү кэлиэхтээх этэ да, респу-блика кредиттэй сүөгүгү харчы суоҕуттан бу үппүтү толору төһүбэтэ. Оттон бэйэбит испитигэр УПОбут кредиттэргэ 20-чэ млрд солк изэтээх да, манна эмнэ төһөнөрү графига кэһилиннэ, быйыл 2 млрд солк кыайбат үп төһүнэ. Онон таһаар аҕалыыта 1996 сылга урукку сыллардааҕар биллэрдик мөлтөөтө. Бурдук, куруппа, саахар саппааһа аҕыйахтыы ыйга тийэр хаалла. Билигин туругунан улуус маҕаһыаннарыгар 15 млрд солк кэригэ таһаар бары көрүгүн саппааһа хаалла.

Эһиил балаһыанньа тупсара сүрүннээн Республика Правительствота Россияны кытта хайдах кэпсэтиһэн аһы-үөлү тийэтирини дьаһайарыттан тутулуктаах. Эмнэ быйылгы курдук бэйэбит испитигэр кредиттэ-ритин төһөнөр таһаарыстытын тийэр буоллаһытына, балаһыанньа өссө кытаатыа. УПОбут билигин фи-нансовый туругунан хайдах да кредиттэрин кэмгэр төһөнөр кыаҕа суох.

УПО кредиттэрин кэмгэр төһөнөрүттэн саҕа тэ-риллибит МУП үлэтэ эмнэ быһаччы тутулуктаах. Бу тэрилтэҕэ таһаары тийээн аҕалыы эмнэ кредит эрэ суотуттан сүрүннээн барыан сөп. Манна улахан мө-һөйдэри ДЕПОсчет дисконнара онороллор. Ол курдук, МУПка кредиттэри бу сүөгүнэн биһир оҕоһуулар, төһөнөрүтэ ылыт суумматтан ааһыллан ирдэнн-лэр, оттон дьиннээһини таһаар ыларыгар поставшик-тар киниэхэ 35%-иҕа тийэ дискону тутталлар. Эбэтэр ылыт кредитин 65%-ыгар эрэ эппиэттир сууммалаах таһаары аҕалар кыахтанар. Дисконт сы-наҕа кирибэт, быһаччы МУП очоотугар охсор. Өс-көтүн дискону сыанаҕа киллэрдэххэ, МУП атылыыр таһаарын сыаната УПО гезиннээбэр ыараан тахсар. Онон бу эмнэ улуус таһымыгар кыайан быһаарыл-бат боппурус буолла. Правительство өттүтэн манна улуустартан этиһэр кириэлэрин үрдүнэн күүтүһүннээх быһаарылар ылыла иликтэр.

14. ЭРГИЭН

Тэһиниллэр сыананан сылларын улууска эргиз-тинэн дьарыктанар хаһаайыстыбалар бары көрүгүнэ-р гэр таһаары атылааһын эмнэ намтаан иһэр. 1995 сылга 1994 сылы кытта тэһинээтэххэ 86,5% буолла, быйыл былырынныгы кытта тэһинээтэххэ 83,8% буол-ла. Эһиил намтаанын салгыны баара сабадаланар. Манна сүрүннээн уопсай кээмэй төһө таһаар тизлэн кэлэригэр тутулуктаах.

Уопсайа 11 ый түмүгүнэн улууска тэрилтэлэринэн 25 млрд таһаар атыланна, ол иһиттэн 18,2 млрд УПО көрдөрүтэ.

Эргиз улахан тэрилтэтэ — УПО уопсай таһаар эргизин (чааһынайдары киллэрэн туран) 60-ча бы-рыһыанын ылар. Эһиил УПО ылар ирээтэ хаһаайы-нааһын саҕа формалара кириһинэр ачыыра сабаҕа-ланар. Ол курдук, быйыл тэриллибит МУП «Нам-улусна» тэрилтэ сылаабы эргизэр 5—7 млрд солк буолара сабадаланар. Бу эмнэ сүрүннээн кредиттэһин балаһыанньатын тутулуктаах. Ол гынан баран, МУП

сорох таһаарын утары ахсааныга буолбакка, аты-лаан, баран төлөһүүгэ ылын сөп, нууччалыы эттэххэ реализацияҕа. Оччоҕо бу сыана чөлүһүгэр көмө-лөөх буолуо этэ. МУП государственнай тэрилтэ буол-лар. Онон, эһиилгиттэн ыла улуус эргизини структу-ратыгар государственнай тэрилтэлэр ылар ирээтэрэ улаатара сабадаланар. Былырын 12%, быйыл 25% эбит буоллабына, эһиил 40%-иҕа тийээн сөп. Бы-һыл былырынныгытааҕар улаатыы — бу улууска 1995 сыл бүтүүтэ аһылыбыт икки филиал үлэтин түмүгэ. Ол курдук, Якутскайдааҕы комбинат филиалын үлэтин түмүктэрэ үчүгөйдэр, быйыл былырынныгы 3 ыйын кытта тэһинээтэххэ ыйдаабы эргизэр үрдээтэ. Билигин ыйга ортотунан 300-чэкэ мөл. солк таһаар атыланар. Оттон «Сахавнешпортторг» тэрилтэ филиала аһылаат 300-түү мөл. солк биэрбит эбит буоллабына быйылгы ыйдаабы көрдөрүүтэ 100-чэкэ эрэ мөл. солк буолла. Билигин бу филиал үлэтин тохотто. Үлэһиттэрэ атын тэрилтэҕэ көһөн биэрдилэр.

Онон, эргизингэ, буоларын курдук, нэһилииниэттэ үгүс өттүн аһыан-үөлүнэн хааччыыны УПО онор-ор. Ииникитин бу тэрилтэбит кредиттэр хабалала-рыттан таһааран саҕа кэлиэн сөптөөх кредиттэр гра-фиктарыгар киллэрэн биһир соруҕа турар. Бу олус ыарахан боппурус, үөһэ этиллибитин курдук, кре-диттэргэ иэс 20 млрд табыста, оттон таһаары сап-пааһа 14,5 млрд солк хаалла. УПО төһө кыаллары-на, кредиттэрин төһөнөрүтэ үлэһинэн наада, баанҕа счета куруутун картотекаҕа олорорунан сибээстэн манна арыһы атын хайысхаларын көрдөнүөххэ наада. Ол курдук, бюджет үлэһиттэрин хамнаһа кэлбэт кэ-мигэр кредит иһин суотугар амбарнай кинигинэн үлэһиттэр, бу тэрилтэҕэ суох да эһин очооту, орос-куоту аҕалбат, төттөрүтүн кредиттэри төһөнөрү гра-фигыттан хаалан штрафной бырыһыаннары төлүүртэн босхолоноҕо көмөлөнүөн сөп.

Инфляция тэһимэ намтаабытыттан саҕа бэриллэн сөптөөх кредиттэр бырыһыаннара кыччаата, онон УПО финансовый балаһыанньатын бүгүгүнү турукка тириэр-дибит улахан биричиннэ билигин суох буолла. Ол гынан баран, дисконмут боппуруска Правительствонан быһаарыллар дылы уопсайынан эргизин сфера-тыгар кредиттэринэн эрэ таһаар аҕалар кыахтаах тэ-рилтэлэргэ балаһыанньа тупсара күүтүллүбэт.

Онон, чааһынай эргизин салгыны сайыннарын би-лигини бириэмэ сүрүн ирдэбилэ буолар. Бу, биллэн турар, элбэх үчүгэй да, мөкү да өртүттээх. Сыана чөлүккэ, ассортимент да уруккуга тэһинээтэххэ дэ-лэй, ол гынан баран атылааһыны бырааптара туту-һуллубат буолуохтарын сөп, хаачыстыба да өттүнэн гарантия түһэр, нолуоктаһын атылааччылары ба-рыларын толору хаһан оҕоһуулубат, атылыыр миэс-тэлэр, дьинэлэр суохтара эмнэ проблемалары үөскэтэр. Дьаһалта эргизингэ сыһыаннаах күннээҕи үлэтэ ити да, атын да боппуруостары быһаарыаҕа анаар.

15. ТҮМҮК

Көстөрүн курдук, улуус социальной-экономической балаһыанньатыгар уларыһылар бара тураллар. Уоп-сай балаһыанньа төһө да ыарахан иһин, үчүгэй да көрдөрүүлэр бааллар, манна ордук бааһынай, чаа-һынай хаһаайыстыбалар үлэлэрэ сэргэхсийбитин чор-ботон бэлиэтээххэ сөп.

Социальной-экономической балаһыанньа хас бири-дин эйгэтин ыарахаттара, ону туоратар суоллар, со-руктар сийилин ырытылыһылар. Күндү аарааччылар-бытын эһин этиллэр, санаалары хаһыат нөҕүө аҕа-таһарытыгар ыһырабыт.

Анаһы онорууга Намтаабы статистика отделын, тэрилтэлэр, УСХ, дьаһалта отделларын уонна управ-леннеларын отчуоттара, информациялара, республика статистикатын көрдөрүүлэрэ туттулуунулар. Матыры-йаал 41 сыһыары табылаах, көрдөрүүлэр эконо-мика Министрствотын бары отделларыгар көмүскөнн-лэр, улуус депутаттарын мунһаҕар дьүүлэһилиннилэр

КҮННЭТЭ КӨРӨР ДЬОММУТ

БУУЛДЬА БУЛБАТАХ БУОЙУНА

Никита Михайлович Дьяконов 1921 сыллаахха Бөтүг нэһилигэр орто бааһынай кэргэнигэр төрөөбүтэ. 1996 сылга 75 сааһын туола. Чаччы улахан олобу олорбут, эрэйи эһирин эһирдэспит киһи Аҕа дойдуга Улуу сэриитигэр 1942 сыллаахха ыгырыллыбыта. Элбэх киһи барыта. Киһилэри төрөппүттэрэ, аймактара, бар дьонноро кэс тылларын этэн аҕа-абыттара: «Охтоохтон охту-ман, саалаахтан самныман! Дойдугут туһугар кырык-таахтык кыргыһын, уор-даахтык охсуһун! Кыайан-хотон этингэ эргиллин!».

Кинилэр иһиллэригэр туох дьылба күүтэрин билбэккэ, төрөөбүт Намтарын кытта барастыһалан, айаннын турбуттара. Маньчжурия

тийээн полковой оркуолаҕа сүрдээх кытаанак усудуо-буулаҕа үөрэнэн, младшай сержант званиятын ылбыта. Салгыны Улан-Удэ куорат чугаһыгар алта ыйдаах офицерскай училищеҕа ыл-пыттара. Түөрт ый үөрэм-итин кэһиниттэн ситэ бу-тэртэрбэккэ, 1942 сыл бү-түүтэ арбаа фронтка ыл-пыттара. Дэ итинтэн ыла саба-даланар киһи неместэри ута-ры кырыктаах кыргыһы-та. Маннай Курсккайтан сабадалан сэрди балаһа-нааҕы запасной стрелковой частарга сырытыннар-ыттара. Элбэх сир сатыы хаампыттара. Оттон Харь-ковинан, Киевтинэн айаанан Сарны куоракка улахан боомбалаһынга түбэспит-тэрэ. Элбэх киһи өлбүтэ,

Итинтэн салгыны Арбаа Украина, Белоруссия сир-дэринэн сылдьан бандеро-вцытар, бульбаштары он-тон да атын баандалары утары охсуспуттара. Бело-руссияга 1944 сыл сайын-гар Брест куораты, Польша-ҕа 1945 сыл тохсунһуҕа, куудун тутарга элбэх куо-раттары, кирээппэстэри бос-холоспота, ол иһингэр Вар-шаваны эмиз. Польшаҕа Торунь кирээ-ппэ-куораты босхолоһунга төгүрүктээһингэ түбэспит не-мец сэринлэрэ тобу көтөн тахсыларыгар кырыктаах кыргыһына үс киһилээх расчотуттан киһи соботобун хаалан, элбэх фашиһы кы-ддьыбыта иһингэр сылбах курдук сытан хаалбыттара. Бу кыргыһына кинини

«Хорсуун иһин» медалы-нан наҕараадалаабыттара. Германия сирингэр 1945 сыл муус устарыгар, ыам ыйыгар сүүрбэччэ чуга-һыыр куораттары ылына кытытыта. Кыайыһы Гер-мания Шверниг дини куо-ратыгар көрөсүбүтэ. Дэ кырдык да киһи сөбөр. Ити алдырхайдаах уоттаах сэрингэ, кырыктаах кы-ргыһыларга сылдьан баран биридэ да араанныы буол-батах, буулдыа таарыйба-тах. Чаччы дьоло түстээ-тэҕэ. Сэринтэн «Хорсуун иһин», «Варшаваны босхо-лоһун иһин», «Германия-ны кыайы иһин» медал-лардаах уонна Верховнай Кылаабынай Командуюшай И. В. Сталинтан сэттэ Мах-тал суруктаах 1946 сыллаах

идэлээх. Аччыгы кыыс Венера СГУ французскай тылын бүтэр-битэ. Нам улууһун үөрэ-бин управленистын инспек-тора. Биһир сепинээхтэр. Аҕа дойдуга Улуу сэри-тин актыбынай кыттыы-лааба, хорсуун бойбуой саллаат түөһүн Аҕа дойдуга Улуу сэриитин II степен-нээх орденна, уон икки бой-буой уонна юбилейнай медаллар кизгэтэллэр. Ки-ниэхэ 1996 сыл эһиннүүгэ улуус салалтата Нам улуу-һун Бочуоттаах граждани-нын аатын иһгэдэ. Ити аа-ты киниэхэ Г. К. Жуков төрөөбүтэ 100 сыла туолуу-тун бэлиэтир улуустары биэчэргэ үөрүүлээх быһы-га-майгыга туттарбыттара. Николай СИВЦЕВ, хаһыат анал. корр. Хатырык.

УЧУУТАЛ — УУС ЧУЛУУТА

Статуһун үрдэтэр

Сэтһинньи ый бүтэһик идиэлэтигэр Дьокуускай куоракка Обо саас дыбарыһыгар «Сыл бастын учуутала» конкурс буолан ааста. Онно республика мунуктарыттан чулуу учууталлар мустан 4 хайысха арахан күрээ билдыастылар. Бинниги улууспуттан 3 учуутал: Нам 1 №-дээх орто оскуолатын саха тылын уонна литературатын учуутала Замятина Л. Г., Хамаатта орто оскуолатын уруһуй уонна черчение учуутала Стручкова Л. И. уонна Нам 3 сүһүөх оскуолатын начальнай кылаас учуутала Ефимова О. Н. кытыннылар.

аахтылар, бүтэһингэр аһаҕас уруоктары биэрдилэр. Кырдык даһаны тэг баайыһылаах дьон кэлэн күрээстэтилэр. Уксүлэрэ бэйэлэрэ суруйбут программалаах, үөрэх методикатыгар үлэ-лэрдээх, учебник соавтордара эбит. Конкурса учууталлар биллиилэрин, сатабылларын, дьобурдарын холоннулар, үрдүк таһынаах уруогу биэрдилэр. Ол курдук, Нам оскуолатын учуутала Л.Г. Замятина «Сахалыг сурук-бичик сайдытыгар улуу сирдатааччы, талааннаах лингвист С. А. Новгорова алфавитын суолтата» дьин уруогар төрөөбүт тылбыт техникскэй прогресс сайдыбыт кэмигэр, Новгородова алфавита саха тылыгар наука тылын быһытынан

өссө сайдарыгар олук буолуогун оболор өйдөрүгэр-саанааларыгар тиэртэ. Ньурба улууһун Маалыкай орто оскуолатын учуутала Ксенофонтов М. В. уруогар сылдьан пиктограмм көмөтүнэн обо өйдүүр дьобуруун сайыннарын ньыматын кэрэхсээтим. Кини тыл дэгэт суолтатыгар, санныгар интонациятыгар биэрэти хас да суолталанарын, төрөөбүт тылбыт баайын обо уйан дууһатыгар иһэрдэ. Республиканскай таһынаах күрэхтэһингэ агардас дуоскаба миэлинэн суруйан пиктограмманы туһанан үөрэнээччилэр болдомтолорун тарта. Максим Васильевич бу ньыматын туһунан «Учительская газета» хаһыакка 1992 сыл атырдьах ыйын 11 күнүгэр биэр балаһа тухары «Как пиктограмме одолеть зубрежку» дьин ытатыйата тахсыбыта. Күрээ билдыһаны аата күрээ билдыһаны, Ким эрэ инники биэтэккэ тахсыах

таах. Бэйэтин кыаһынан, өйүнэн-саанатынан, гитаратын кыбына сылдыар ыраагыстаах саха, нуучча ортоотугар бэйэ киниэт буола охсубут Дьокуускай куорат 26 №-дээх оскуола-гимназиятын история учуутала Слепшов Ю. Г. «Сыл бастын учуутала» ааты ылла. Кэрэхсэбиллээбэ дьин конкурса үксүлэрэ 30—36 саастаах учууталлар кытыннылар. Бу оскуолаба эдэр учууталлар таһаарылаахтык үлэлиилэрин туһундуур. Конкурса сылдьан биэр идэлээхтэри кытта көрсөн кинилэр үөрэтэр ньымаларыттан элбэххэ үөрэнним, инникитин айар үлэбү туһунан дьин санаалаах төһүнүм. Республика салалтата, үөрэх министрствота экономическай бэлэһиннэ ыарахан кэмгэр манньык конкурсу ыһпыта учуутал статуһун үрдэтэр. У. НОВГОРОВОВА, Нам 1 №-дээх орто оскуолатын учуутала.

Я БЛАГОДАРНА МЕДИКАМ

Уважаемая редакция! Я хочу через вашу газету написать о себе. Я много лет болею, поэтому часто, иногда дважды за ночь приходится обращаться на скорую помощь. Приезжают всегда очень быстро. И все без исключения относятся вежливо, внимательно, стараются облегчить состояние здоровья, несмотря на то, что я старый человек. В последнее время участились приступы и как-то чаще совпадает ее дежурство. Приезжала Вера Васильевна, долго меня выжиливали, сделала все возможное, сняла кардиограмму и увезла в больницу, а

потом побеспокоилась, чтоб меня навеситил участковый врач. И это не единственный случай, когда Вера Васильевна помогала мне облегчить мои страдания. Я совершенно незнакомый человек и такая забота, такое внимание. Это добросовестный, любящий свою работу медик. В последнее время мы мало говорим добрых, благодарных слов в адрес наших медиков. А они ведь каждый день, даже час кому-то помогли, а кому-то и спасли жизнь. Дорогие наши медики скорой помощи, большое всем спасибо за ваш труд! Дай бог крепкого здоровья и низкий земной поклон! Л. ПЕЛИНКЕЕВА, пенсионерка.

Реклама • Виллэриилэр • Реклама БОЛБΟΥНГ!

Дьокуускайдаабы ГРЭС 1 №-дээх газотурбиннай установкатыгар өрөмүөн барарынан сибээстээн Кини энергоорйуонга электрокыамта тийбэтинэн тохсунньу 13 күнүттэн тохсунньу 16 күнүгэр диэри 16 чаастан 21 чааска дылы күн айы электроэнергияны туһаныга хааччахтааһын олохтонно. Эһиги олобу хааччыгар объектарга дьаһал ыларгытыгар.

Энергосбыт кылаабынай инженерэ МАТЮХИН.

ДИРЕКТОРАМ, ОРГАНИЗАТОРАМ

Намское УУО и Детский Центр (Түөлбэ) проводят экологическую конференцию 17 января 1997 г. с 10ч. в здании детской библиотеки. Приглашаются учителя биологии и географии, 3 учащихся.

ПРОГРАММА КОНФЕРЕНЦИИ

- «Развитие экологического воспитания в школах улуса»
I. Пленарная часть 10 ч.
1. Основное выступление — Романова А. К. Хатырская СШ.
2. Работа экологических экспедиций по программе «ЭХО» — Колпашиков Н. П., руководитель «ЭХО» ДЦ (Түөлбэ).
3. Выступления приглашенных работников БГФ ЯГУ, эколого-биологической станции (ЭБС) — Гоголева П. А. (БГФ, ЯГУ), Дьячковский К. Н. (ЭБС), Попов М. С. (улусный комитет экологии).
4. Принятие постановления конференции.
5. Экологическая игра — Никифорова Т. П., руководитель экологического объединения; Петухова Ы. С., предс. УДОО «Чолбон».
ОБЕД (работает буфет, продажа).

II. «Круглый стол» обмен мнениями — Романова А. К. — 14 ч.
III. Отъезд — 15ч.30 м.

Участники конференции должны подготовиться к разговору во время «круглого стола» по проблемам экологического воспитания. Принести свою визитку (ФИО, школа, название экологической группы), наглядные материалы. Оргкомитет.

В воскресенье, 19 января 1997 года, в здании детско-юношеской спортивной школы с 10 часов утра проводится блиц-турнир по молниеносным шахматам. Приглашаются все желающие.

Федерация шахмат.

Телевизор онотторуон уонна настройка-тыан бабалаахтар 22-2-44 тел. Емельянов Петр Георгиевичка биллэринг. Кэлиэ. Көрүө. Оноруо.

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит МТС бастакы трактористката, үлэ уонна тыыл ветерана ШАПОШНИКОВА Мария Константиновна бу дьыл тохсунньу 11 күнүгэр 79 сааһыгар бинниги кэккэбититтэн өлөн туораабытын бари аймахтарыгар, билэр дьонугар дириг кутурбанынан иһитиннэрэбит. Кыһа, күтүөтэ, кийинтэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Табаарыстарбытыгар Туяра Егоровна, Порфирий Васильевич Винокуровтарга тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ ВИНОКУРОВ Василий Порфирьевич ыалдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиэр-дэбит. Аппааныттан Жирковтар.

Нам 1 сүһүөх оскуолатын коллектива учуутал Слепцова Валентина Афанасьевнага тапталлаах ийэтэ, үлэ, тыыл ветерана ШАПОШНИКОВА Мария Константиновна уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириг кутурбанын биллэрэр.

Истин табаарыстарбытыгар А. А. уонна А.Е. Макитовтарга, кинилэр оболоругар Димаба, Гошаба, Аркашаба тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ НЕУСТРОЕВА Мария Васильевна ыарахан кыалдьан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын биллэрэбит. Биригэ үөрэммит оболоргут 1974, 1976с. ыһуусниктар.

Телевидение программа

ПЯТНИЦА, 17

1-я программа. Канал ОРТ. 06.00 Телеутор 09.00 Новости 09.15 «Новая жертва» 10.10 Удивительные истории в программе «Моя семья» 10.50 Пока все дома 11.25 Играй, гармонь любимая 12.00 Новости 12.15 «В поисках капитана Гранта» 4-я серия 13.20 «Смехопанорама» Ведущий—Е. Петросян 13.47 «Три толстяка» Мультф. 14.25 Брэйв-ринг 15.00 Новости 15.15 Пресс-экспресс 15.20 «В яранге горит огонь» Мультф. 15.45 Фильм-сказка «Новые приключения капитана Врунгеля» 17.05 «...До шестнадцати и старше» 17.25 Премьера Магия: мир сверхъестествен-

ного 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Новая жертва» 19.11 Погода 19.15 Человек и закон 19.45 Поле чудес 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.00 Время 21.45 «Великие сыщики» Колombo в детективе «Яд от дегустатора» 23.15 Взгляд 00.00 Новости 00.20 Ночной кинозал Александр Абдулов Иннокентий Смоктуновский и Франко Нера в фильме «Золото» 01.55 Пресс-экспресс 02.15 Программа п. 2-я прогр. Канал «Россия» 06.00 Утренний экспресс 06.55 «Медицинский вестник» Якутск 07.00 «Утром» Инф.-муз. п. Канал «Россия» 07.25 «Мав-

гли» Мультс. Фильм 5-й— «Возвращение к людям» 07.50 «Шаг за шагом» 08.00 Вести 08.30 Ретро-шлягер 08.55 Л-клуб 09.25 «Клубничка» Т.с. 10.45 Товары—почтой 10.50 Деловая Россия 11.30 Торговый дом «Ле Монти» 11.45 «За околицей» 11.55 Момент истины 12.20 «Палиха-14» 12.25 «Автограф» 12.30 Субботний вечер с Юрием Башметом 13.25 Клуб губернаторов 13.50 «Экспресс» 13.55 Магазин невидимости 14.00 Вести 14.15 «Дочери Калеба. Эмили» Телесериал (Канада) 7-я и 8-я серии 15.50 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 16.30 Диалоги о жи-

вотных 17.00 Вести 17.15 Там на неведомых дорожках 17.55 «Клубничка» Т.с. 18.25 Л-клуб Якутск 18.55 Программа передач 19.00 «Геван» Новое в оленеводстве 19.20 «Өркөн» Сэргэлээх иккитэ, уопсайга... 19.35 Реклама 19.45 «Саха сирэ» (Якутия) Инф. программа Канал «Россия» 20.00 Вести 20.25 VIP 20.40 «Санта-Барбара» Якутск 21.35 «Точка зрения» В.И. Боровиковой, депутата Госсобрания (Ил Түмэн) РС (Я) 22.10 «Арена» Общественно-политическая программа 22.50 Муз. антракт Канал «Россия» 23.00 Вести 23.20 «Барабанада» Худ. фильм До 01.00

СУББОТА, 18

1-я программа. Канал ОРТ. 08.00 Приключенческий ф. «Поезд вне расписания» 09.20 Премьера мультсериала «Компьютерные войны-2» 19.45 Домашняя библиотека 10.00 Новости 10.10 «Слово пастыря» Митрополит Кирилл 10.30 Не зевай! 11.00 Утренняя почта 11.35 Смак 11.55 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра 12.25 Елена Проклова и Александр Калягин в мюзиклете «Смятение чувств» 13.50 Наталья Андрейченко и Павел Веделянин в пилотной программе «Поехали» Выпуск 2-й 14.30 Очевидное — невероятное 15.00 Новости 15.20 «Союз-мультфильм» представлят:

«Ну, погоди» «В некотором царстве» 16.10 «Окно в Европу» Ведущий—Д. Киселев 16.40 В мире животных 17.15 Леонид Якубович в теленгере «Колесо истории» 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 Погода 18.25 «Снежные дорожки» М-ф. 18.40 «Каламбур» Юмористический журнал 19.10 «Золотая серия» Юрий Никулин в фильме «Ко мне, Мухтар» 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.00 Время 21.40 В честь Аркадия Райкина 23.20 «Коллекция первого канала» Фильм Жана Люка Годара «Страсти» 00.55 Пресс-экспресс 01.15 Программа передач До 01.20

2-я прогр. Канал «Россия» 08.00 Вести 08.30 «Приключения Пинокио» Мультф. 1-я серия 09.20 «Юные виртуозы» 09.45 Тележурнал «Здоровье» 09.55 «Бегство с Юпитера» Детский сериал (Австралия) 5-я и 6-я с. 10.50 «Петух и боярин» М/ф 11.00 «Вести» в одиннадцать 11.30 По вашим письмам 11.55 Вертикаль 12.20 «Чувские страдания» Видеофильм 12.35 «Челленджер» Телесериал для подростков 96-я и 97-я серии 13.30 Анонимные собеседники 14.00 «Сент-Экзюпери. Последнее задание» Худ. телефильм (Франция) 1-я серия 14.55 «Поэт в России—больше чем поэт» Программа Е. Евту-

шенко 15.20 «Русская дорога» Якутск 16.00 Программа передач 16.05 «Прошлое в настоящем» Деньги 16.35 «Я и 21 век» Отчетный концерт хора мальчиков национального фонда «Барбары» 17.10 «Классээнгит, тыа дьонно» 17.30 «Лена-ТВ» Реклама и поздравления Канал «Россия» 18.25 Богемия 19.10 «Счета вокруг рояля» 19.40 Репортер «Слепые» Передача 2-я 20.00 Вести про... 20.20 «Карнавальная ночь-2» 22.25 «Старая квартира 1949 год» 23.40 Программа «А» 00.35 «Главарь мафии» Худ. ф. (США) До 02.10.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 19

1-я программа. Канал ОРТ. 08.00 Фильм-сказка «Финист —ясный сокол» 09.15 М-м нашего детства: «Федя Зайцев», «Ненаглядное пособие», «Боцман и поугай» 1-й выпуск 10.00 Новости 10.15 «Непутевые заметки» Д. Крылова 10.30 Пока все дома 11.10 Утренняя звезда 12.10 Служу России 12.30 «Играй, гармонь любимая» 13.00 «Русский мир» 13.30 Сериал «Подводная одиссея команды Кусто» «На юг, к огню и льдам» 14.25 «Смехопанорама» Ведущий—Е. Петросян 15.00 Новости (с сурдопереводом) 15.20 Антонио Вивальди, джазовый

вокал и профессор Юрий Башмет в программе «Приглашение к музыке» 16.10 Клуб путешественников 16.55 Как-то раз 17.50 «Один на один» Ведущий—А. Любимов 18.35 Погода 18.40 Счастливый случай 19.30 КВН-ассорти 20.00 Время 20.55 Премьера Меч и любовь в стране самураев Приключенческий фильм «Сегун» 22.45 Памяти маэстро Марчелло Мастроянини в фильме «Все в порядке» 00.35 Новости До 00.55 2-я прогр. Канал «Россия» 08.00 «Приключения Пинокио» Мультф. 2-я серия

08.55 «Лотто-миллион» 09.10 «Бегство с Юпитера» Детский сериал (Австралия) 7-я и 8-я серии 10.00 «Доброе утро, страна...» Музыка. пр. 10.40 «Присяга» 11.05 Парламентская неделя 11.50 «Приз группы» «Савва» 11.55 «Я тебе ничего не скажу» 12.10 «Куда шагает» «Крылатый барс» 12.35 «Челленджер» Телесериал для подростков 98-я и 99-я серии Рязков 13.30 «Туннук» Канал «Россия» 13.55 «Сент-Экзюпери» Последнее задание» Худ. фильм (Франция) 2-я серия Якутск 14.55 «Рядом» 1. В администрации г. Якутска 2. Городская теле-

фонная станция. Прямой эфир 3. «Тапталлаах куорат» 4. Обычная история. Залог. Канал «Россия» 16.55 Волшебный мир Диснея «Чокнутый», «Аладдин» 17.50 Весь мир Якутск 18.30 «Кылыһах» Дуорай, тойук дорбооно 18.55 «МАИ» Молодежное агентство информ. Канал «Россия» 19.25 «У всех на устах» Программа Натальи Дарьяловой 19.40 Рек-тайм 20.00 Вести 20.25 «Прекрасная незнакомка» Худ. фильм (Польша—Россия) 22.00 Вести 22.20 Русское лото 23.00 Зеркало 23.55 «К-2» представляет 00.50 У Ксюши. До 01.21.

Редактор В. Г. КАСЬЯНОВ.

ОТДЕЛЛАР информация, сурук; төрүт культура —21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141. «Нам» телерадиостудия — 21632.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэбитин, дьэбит аадырын чуолкай ыйыг. Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатынын биэр буолуохтаах дьин буолбат.

«Энсиэли»—Нам улууһун хаһыата; 678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. Учредителлэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Саха-полиграфиздат» национальная компания. С. Р. бэчээт уонна маассабай информация көгүлүн көмүскүүр региональной инспекциятын регистрцияламмыт № Я 0085.

Нам улууһун типографията: 678040, Нам с., Ленскэй уул., 85. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бөч. лис. Нэдиэлэҕэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираһа 2214. Бэчээттэннэ 13.01.97 с. Сакааһын №-рэ 4.